

BEEK. RAADHUISSTRAAT 28. Leopoldskerkje. Rijksmonument ID 8757. Herman Peters

In de Raadhuisstraat op nummer 28 staat nog steeds de Protestantse Kerk die vroeger Hervormde kerk heette, alhoewel ze sinds 2019 niet meer als zodanig dienst doet.

Sinds 11 juni 1651 werd er in Beek wekelijks een dienst verzorgd en dat gebeurde in de katholieke kerk. In het jaar 1830 moesten de protestanten van Beek en omstreken op zoek naar een eigen kerkgebouw toen er in dat jaar een einde kwam aan het z.g. simultaneum, het gezamenlijk gebruik van hetzelfde kerkgebouw door rooms-katholieken en de protestanten. Als gevolg van de Belgische Opstand in 1830 werd de protestanten het gebruik van de Sint-Martinuskerk ontzegd. In 1837 werd het nieuwe kerkgebouw in gebruik genomen. Het dankt zijn naam aan de Belgische koning Leopold, die door deze schenking de spanningen en stekeligheden tussen protestanten en katholieken in het toen door België bestuurde Limburg trachtte te verminderen. Hij schonk eveneens zo'n kerkje aan Meerssen, Gulpen en Heerlen. Het kerkgebouw, een z.g. zaalkerkje met een schip met drie traveeën en een driezijdige gesloten koor en is gebouwd van baksteen in een neoclassicistische stijl. Boven de voorgevel bevindt zich op het zadeldak een dakruiter. De buitengevels hebben pilasters en de ramen zijn rondboogvensters met gotiserende houten raamverdelingen. Op het zadeldak staat een spitse

Ansicht 1934 HKB.

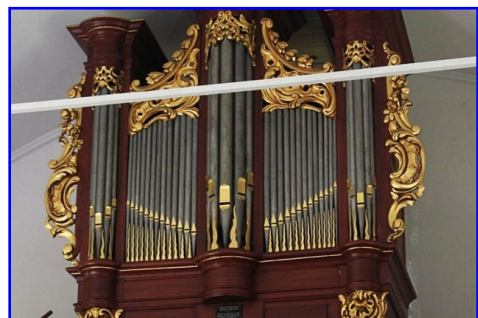
dakruiter waarin een luidklok hangt. Sinds 1967 is het gebouw een rijksmonument.

Leopoldskerkje 2021

De allereerste dominee was ds. Theophilus Breluis die tot 1663 diensten verzorgde. Na hem volgden nog 23 predikanten en ds. mw. Joke Zuidema was de laatste. Zij nam afscheid op 31 augustus 2003 en vertrok naar Maastricht. (1).

In 1924 krijgt de kerk een eenklaviersorgel dat afkomstig was uit de Hervormde kerk van Axel en gebouwd in 1775 en 1776 door P. en J. de Ryckere uit Kortrijk. Dit orgel geniet grote faam en werd in 1924 overgeplaatst door de firma A.S.J Dekker uit Goes. Het orgeltje in Beek was versleten en voor 1.265 en een halve gulden werd het aangekocht. Het geld werd o.a. bijeengebracht uit de verkoop van een perceel canadassen die in 1890 ten bate van de kerk waren aangeplant. Tot 1965 werd het orgel in de kerk gebruikt en werd er geen onderhoud gepleegd. Voor de restauratie werd het orgel eerst opgeslagen op de zolder van de pastorie en in 1967 overgebracht naar de werkplaats van de orgelmakers Fama en Raadgever te Utrecht die het tussen 1979 en 1982 restaureerden m.b.v. subsidie van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg. Op vrijdag 18 maart 1983 werd het orgel weer in gebruik genomen. In

De Ryckere-orgel

februari 2023 verdwijnt het orgel uit de kerk en gaat terug naar de geboortegrond in het Zeeuwse Middelburg. Pogingen om het in Beek te behouden liepen helaas op niets uit.

Rechts naast het kerkje lag een kerkhofje waarvan de nog overblijvende grafstenen in 2019 door de Heemkundevereniging van Beek net op tijd verplaatst zijn naar het “oude” kerkhof van de Sint Martinusparochie aan de Sint Martinusstraat, waar ze in het midden van het hof een gezamenlijke plek kregen. Beeldhouwer Jo Peters uit Geverik maakte een passend monumentje bij de laatste rustplaats van de Beeker protestanten. Jack Ponse en Theo Kock, nazaten van enkele overledenen, behoorden bij de vrijwilligers die hun handen de mouwen staken

om hun voorouders een laatste rustplaats te geven.

Protestantse grafstenen op “oude” kerkhof 2021

Per 1 juli 2020 gaan de protestantse gemeenten van Sittard-Grevenbicht en Geleen-Beek-Urmond samen in de nieuwe kerkelijke gemeenschap “Maas- en Beekdal”. De terugloop van het ledenaantal is een van de oorzaken van dit samengaan. Diensten worden niet meer in Beek gehouden maar in Geleen en Sittard. Het kerkgebouw in Beek doet tegenwoordig dienst als ontmoetingscentrum en ruimte voor tentoonstellingen.

(1) *Dominees.nl*

